جوانچ

اثر : ع . توقای .

باسوب تاراتوچیسی :
طوکیودا مطبعهٔ اسلامیه
١٩٣٠ نچی یل .

جوانچ

اثر: ع. توقای.

باسوب تاراتوچیسی:
طوکیودا مطبعهٔ اسلامیه
۱۹۳۰ نچی یل.

فهرست

بیت

صو آناسی ۱

طاز ٦

آتا ایله بالا ۹

یاخشی خبرلەر ۱۰

تورغایلار آشیز ۱۱

رسملەر :

صو آناسی (۱) ....

(۲) ....

(۳) ....

قاضی و شاگردلەر هەم طاز ....

بر ایکی سوز .

دینك فسنقی لقغه قالغان وقتدا چیت که کیتوب دینگنی ساقلاو ، ملتك قسنقی لقغه قالغا ندا چیتکه کیتوب تل و ادباتکنی ساقلاو تأریخده بولا کیلگەن اشلەردور .

صحابەلەرنك حبشستانغه کیتوب دیلەرن ساقلاغانلاری ، اوقرا-ییناده‌غی مالاروسلارنك رومانیادا ، پالاکلەرنك گیرمانیادا تل و ادبیاتلارن ساقلاغانلاری بیلگولیدور .

بزنك تورك تاتار خلقی‌ده اوزینك دینن هەم تل وادبیاتن ساقلاو-دا بیك زور ثبات و نقلق کورسەتکەن ، اوزینك یارلی و فقیرلگینه ، نیچه یوز یللار بوینچه قسلو و ایزلووینه قارامیچی ٥٠ تیین بر تەنکەسی برلەن کتاب آلوب نیچه و نیچه مطبعەلار وجودکه کیلتروب ، یوزلەر و مکلەرچه کتابلار باسدروب اوزینك تل و ادبیاتن هەم دینن مك یل بوینچه ساقلاب کیلگەن همتلی بر خلقدور .

حاضرگی کونده آنك مدنیت و ادبیاتن قارانغیلق و بولوط قاپلا-غان ، و مك یللق مدنی و ادبی تأریخی خدمتی بیك زور ضربەغه اوچراغان بولسادا ، توندەن صوڭ کون و آورلقدان صوڭ یگللك کیلەچه گینه اشانچمز کامل دور . ملت اوزی بتماسه آنك تل و ادبیاتی بتمەز ، تل و ادبیاتی بتسه اول ملت دنیاده یاشامز . ملتمزنك یاشاوینه ایمانمز بزنی آنك ادبیاتن ساقلارغه چاقرادور . و بو خصوصده ایرکلی بولغان تورك تاتار ملتی بر فکردەدور دیب اویلا-تادور . شول فکر و اشانچ برلەن بز بو یولنی تاتار ادبیاتندەن برنچی مرتبه اولاراق مشهور شاعرمز عبدالله توقای‌نك جوانچ آدلی اثرن باسامز .

احترام ایله طوکیودا مطبعۀ اسلامیه ادارەسی .

١٩٣٠ نچی یل ٨ نچی مای . ١٣٤٨ نچی یل ٩ نچی ذولحجه عرفه کون . طوکیو .

صوآناسی

I

(بر آول مالایی آوزندن)

جای کونی ؛ اسسی هواده ، مین صوده قویونام ، یوزەم ،
چەچرەتەم • اوینیم ؛ چومام ؛ باشم بلەن صونی سوزەم •

شول روشچە بر سەعت یارم قدرلی اویناغاچ ،
ایندی شاید بر سەعەت سز تیرلەمەم دیب اویلاغاچ ؛

جو گروب چقدم صودن تیز تیز ، کییندم اوست باشم •
قورقام اوزم ئالله نیدن ، یوق یانمده یولداشم •

بر وقت کیتام دیگانده ، توشدی کوزم باصمەغە ،
قاراسام بر قورقنچ خاتون ، اوطورغان شول باصمە دە

کونگه قارشی یالطری، قولنده‌غی آلتون طاراق،
شول طاراق برله‌ن اوطره، طوزغغان صاچین طاراب.

طنده آلمیچه طورام، قورقبقنه تشنی قصوب،
شونده جار بوینده‌غی، قویی آغاچلرغه پوصوب.

صاچلرین ئورگاچ طاراب، سیکردی توشدی صوغه اول،
چومدیده کیتدی تمام، یوق بولدی کوزدن شونده اول.

ایندی مین ئه‌کرونگنه، کیلدم ده کردم باصمه‌غه،
جن اونوتقان آخری، قالغان طاراغی باصمه‌ده.

یاق یاغمده هیچ کشیده، یوقلغین بلدمده مین،
چابدم آولغا طاراقنی، تیزگنه ئالدمده مین.

کورمیمن آلنی و آرطنی، ئه‌ی چابام مین، ئه‌ی چابام،
آشغام، تیرلیم، پشه‌م، هم قبقزو اوطدای جانام.

بر زمانی ئه‌یله‌نوب باقغان ایدم آرطقه تابا،
آه خراب اش! صو آناسیده مینم آرطدان چابا.

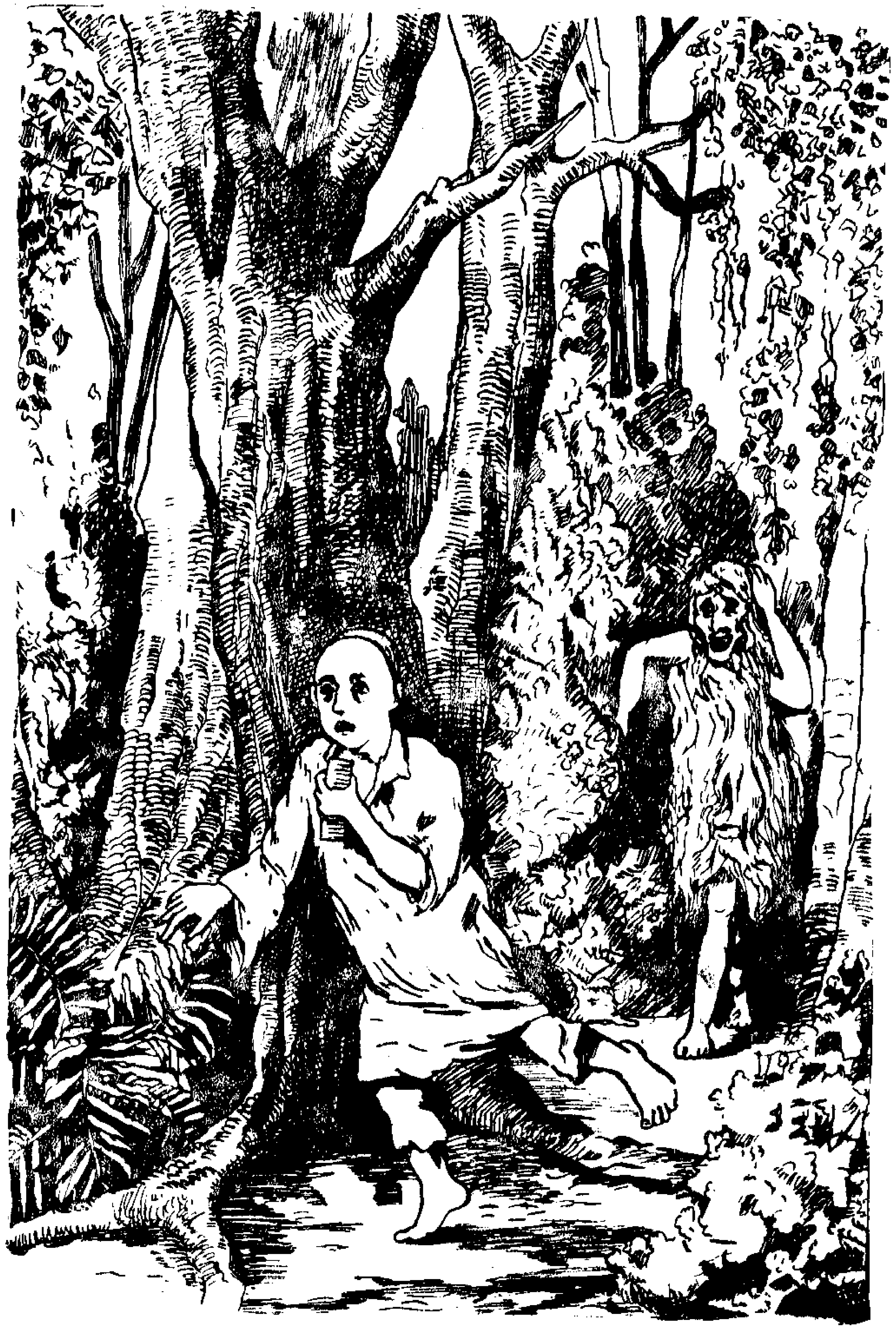

قچقرادر : « قاچمه ! قاچمه ! طوقته ! طوقته ای قاراق !
نیك آلاسڭ سین آنی ، اول بیت مینم آلطون طاراق ! »

مین قاچامن اول قوادر ، اول قوادر مین قاچام ،
شول قدرلی قر طنچ ، هیچ بر کشی یوق ایچماسام .

شول روشچه چابشوب ، جیتدك آولغه بر وقت ،
صو آناسینی قوارغه ، کوته‌رلدی بارچه ات !

« واو ! » ده « واو ! » ده « هاو ! » ده « هاو ! » بر طوقتامی اتلر ئوره ،
صو آناسی قورقوب اتلردن کیریگه جو گره .

ایندی اش جایلاندی ، قورقودن طنچلاندم دیدم ،
ای یاوز قارچق طاراغڭدن قوری قالدڭ دیدم .

ئویگه قایتدمده : ئه‌نی ! « آلتون طاراق طابدم ! » دیدم ،
صوصادم ، آردم ئه‌نی ، مین بیك اوزاق چابدم دیدم .

سویله گاچدن قصه‌نی ، آلدی طاراغمنی ئه‌نی ،
قورقه اوزی آلسه‌ده ، اویلی اچندن ئلله نی . . . .

II

یخشی خوش . باتدی قویاش . یوقلارغه یاطدم کیچ بلەن ،
ئوی اچی طولغان ایدی ، کیچکی هوا ، خوش ایس بلەن .

یورغان آستنده یوقیغه ، کیتمی یاتام مین همان ،
« شق ! » ده « شق » کمدر ، تەرەزەگە چیورته بر زمان .

مین یاتام راحتکنه ، طورمیمده قوزغالمیم ئلی ،
بو طاوشقه سیسکەنوب ، طورغان یوقوسندن ئەنی !

ـ « نی کیرەك ؟ کم بو ؟ قارا توندە وقتسز کم جوری ؟
نرسه بار صواڭ تونله برلەن ، ای پچاغم کر گری ! »

ـ صو آناسی مین ، کیتور قایده مینم آلتون طاراق ؟
بیر ! بابا کوندز آلوب قاچدی سینك اوغلك قاراق !

توشکان آینك شەولەسی ، مین یورغان آستندن قاریم ،
قالتریم قورقوب خدای ! دیم « ایندی مین قایده باریم ؟ »

هيچ اوزوكسز «شق !» ده «شق !» بزنك تەرەزەنى قاغا،
اول قوت اوچقچ صاچلرندن، چيشمه توسلى صو آغا.

ئەنكەيم آلتون طاراقنى، تيز گنه ئزلەب طاوب،
آتديده طشقه تيزوك، قويدى تەرەزەنى جاوب.

صو آناسندن قوتولغاچ دن طنچلانغاچ ئەنى،
ئەى اورشدى، ئەى اورشدى، ئەى اورشدى صوك مينى.

مين ده شوندن بيرلى، آندى اشكه قيمى باشلادم،
«جه أيەسى يوق» ديوب، ئەيبرلر گه تيمى باشلادم.

طاز

(بر آول مالاىی آوزندن)

مدرسه‌ده بار ایدی بر طاز مالای ،
بیك شایان شوملق بله‌ن ممتاز مالای .

بیك تیره‌ن باشنده‌غی قاتقان بورك ،
برده صالمی بولمی هیچ باشین كوروب .

قایسی جاقده بورکین آلوب طاشلیلار :
« ئه‌ی قویاش چقدی ! قویاش چقدی ! » دیله‌ر .

اول زمان بنز بارچه بز بیك کچکنه ،
زوربز غه یاش بولور اون اوچ کنه ؛

باشچیبنز طاز ، بر زمان بنز اوینادق ،
هیچ بره‌و کورمه‌س ئالی دیب اویلادق .

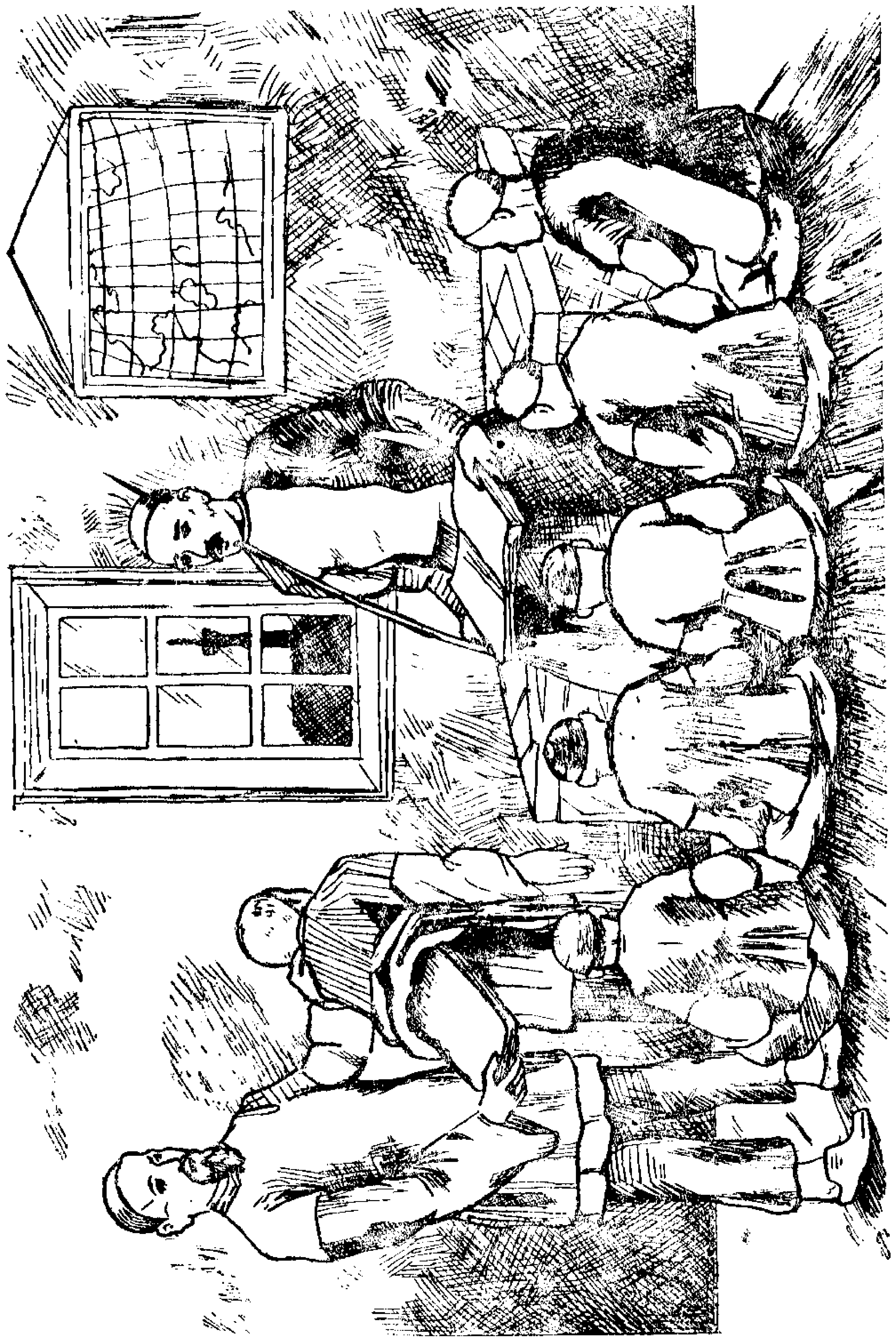

آه بلأ ! بزنی قاضی کورگه‌ن ایمش ،
اویناغانی اول قاراب طورغان ایمش .

کیفبزنی بیك تیزوك قىقارتدی اول ،
بزنی شول چاقدوق حکمگه تارتدی اول .

قورقشوب قاضیغه تزله‌ندك حاضر ،
تورلی یول قوتلورغه ازله‌ندك حاضر .

« قاضی آبزی ! بزنی سین قىزغان » دیبز ،
« هر اوصاللق باشی شول طازدن » دیبز .

« ای کیزو ! بار تیز کیتور اول قایسی طاز ،
مین باشین قاشیمچی اول طازنك بر آز »

کیلدی طاز بز تیك طورابز قورقشوب ،
بارچه‌بز بر تورلی حسرتکه توشوب .

قوشدی قاضی ! « یات ! صوزل ! ای طاز پری ! »
« طال چیقدن سنز قوتولمازسنز ئلی ! »

دیب قاضی بزنیده قویمی شلته‌لی ،
شول وقتده طازغه طالنی سلته‌دی .

بر ایکی صوقدی قاضی بو نیندی اش !
برده چاژ ـ چوژ ایتمیدر صوقغان طاوش ؟

نه‌رسه‌در بار مونده بر آلداو اشی ،
ایشتوله‌در قاتی نه‌رسه طاوشی .

نه‌رسه بار ؟ طاز آرقاسنده نه‌رسه بار ؟
کامزولین طازنك کوتاروب باقسه‌لر :

حیله ایتکان مونده‌ده اول طاز یاوز ،
بلمگه ممکن رسمگه باقسه‌گز :

قاضی آبزی قویدی شارقلداب کولوب ،
غیرتی سوندی قزق اشنی کوروب .

بزنی عفو ایتدی صوغالمی قالدی اول ،
طال چبقغه یاتقرالمی قالدی شول !

آتا ايله بالا.

(قارا تاقتا یانىده)

ياز عزيز اوغلم قارا تاقتانى ضز آق بوربله‌ن !
هم قارا كوڭلكنى يالت ايتدر صىزوب آق نور بله‌ن !

اوچ نادانغه آلماشنماس بر يازو بلگان كشى ،
معرفت استر ايرنماس هيچ كشى بولغان كشى .

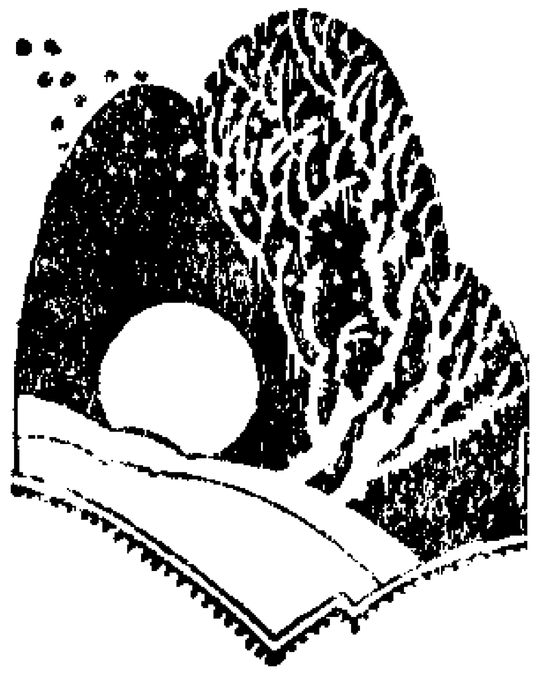

يخشى خبرلر.

يازغى ياڭغر طامچيسى ، بر باشقه طامچيدن صورى ،
ئلله بلميچه صورى ، ئلله شاياروبمى جورى :

« نى سبب اوقلر كبى بز ، بر جولى كوكدن توشوب ،
بو تەرەزە گه كياوبده ، بەريلەبىز : « شب ! » ده « شب ! » ؟

بو سؤالينه جوابده ، ايدەشى ايته موڭار :
بو ناچار ئوينك اچنده ، ايكمه گى يوق يارلى بار ،

يتكورەبىز بىز آڭار ، بر بيك ماطور شادلق خبر ،
آلدەغى كوزگه آرش ، هيچ شبهەسز بولور چيبەر . »

تورغایلر آشیبز !

مونه تورغایلر آشیبز ! تورغایلر آشیبز ! دیوب بالالر ایده‌ن بویده جو گروشوب یوریله‌ر ایدی . آلارنك همه‌سینگده قوللرنده قامردن یاصالغان یا کاغنه پشکان بره‌ر تورغایلر بار ایدی .تورغایلرنك قاناتلری کیرولوب یاصالغان ، کوزلری اورنینه یوزم یمشلری قویلغان ایدی .

ـ ئه بو تورغاینك تریسی ده بولامی أتی ! دیوب اوزینك قوشچغینك قانات اوچوندن تشله‌ب رفعت آتاسندن صورادی .

آتاسی : نیگه بولماسون ، تورغای بیك یخشی قوش اول ، اول بیك ماتورغنه صایریده دیدی .

ئه اول کشیگه تیمی می ؟ دیوب نیچکه گنه طاوشن صوزوب عزیزه صورادی .

ـ ئه‌ی سین جوله‌ر می ئلله عزیزه ، قوشلر کشینی تشلی میکانی ایندی دیوب محمود قارشی توشدی .

ـ البته تشلی . ایبو تشله‌مه‌س ، مونه بزنك ئه‌ته‌چ نیندی قاتی تشلی .

دیوب عزیزه اوز سوزین قوّتله‌دی .

آتالاری بولارنك سوز کوره‌شدرولرین کورگه‌ج طوقتاغز ، قولاقلر کژنی صالوب اوطرگز ئلی . مین حاضر سزگه تورغای حقنده سوز سویلیم دیدی . بالالر اوطرغاچ آتالاری اوشبو روشچه سوزگه کرشدی :

تورغای اول کچراککنه صارغلتراق صوری بر قوش . اول جیرده اوتورغان چاغنده سین آنك توسین جیردن برده آیره آلماس‌سك . بزنك اوزبزنك قرلرده بولا تورغان قر تورغایی ، قایده بولسه‌ده ایگنلرگه یاقن جیرده جیر ایچن قازوب اوزینه اویا یاصی . اول شونده اویاسینه صالاملر یونار هم شوندی جیکل نرسه‌لر طاشی ، اول طاڭ ایرته‌ن ، ئلی قویاش‌ده چقماغان بولا ، یوقوسندن طوره . شوندن قزاروب چقغان قویاشقه قارشی جوغاری هواغه منوب کیته‌ده بیك موکلی ماتورغنه ایتدروب صایری .

شوندن صوڭ اشکه طوتونا . اویا یاصی . اوزی همان صایری . اشله‌گاچ یولدن جه‌بر اورلق طاوب آلوب ؛ جه‌بر چبن چرکی طوتوب آلوب ایرته‌گی آشینی آشی ، جال ایته ، صوگره طاغی اشکه طوتونا مونه اویا یاصالوبده بته . آنا تورغای چقلر ، آنك بالالرین چغارالر . حاضر ایندی آتا تورغایغه ده آنا تورغایغه ده

اش لر طاغیده کوبه‌یه : بالالر نی طویدرورغه کیره‌ك ، ئلی آلار اوزلری اوچوب اوزلری ایچون اوزلری آزق طابا آلمیلر . آلار ئلی حاضر جلی اویاده‌غنه اوطرالار ، چرلدیلر ، آشیسیلری کیله . مونه آتالری ایگنلك قرلر اوستنده پر پر اوچا باشلی . صایری صایری همان صایری . بر وقت طاش کبی طب ایتوب جیرگه قونا . اورلق می ، بر چبن چرکی چیکرتکه فلانمی آوزینه قاباده اویاسینه قایتوب بالالرینه آشاتا .

بارا طورغاچ بالالر اوسوب جیته‌لر . آلار ایندی اوزلریده اوچا آلا هم اوزلرینه جیتارلك آزق طابا آلا باشلیلر .

شول آراده ئه‌یلنوب قاراسه‌ڭ جلی جای اوتوب کیته . اوزینڭ صالقون جیللری برله کوز کیلوب جیته . اوزاقلامی قارده یاوارغه طورا . ایندی قوشلرغه طوقلانورغه آزق قالمی . آلار ایندی قرلردن اورلقلر ، چبن ، چرکیلر طابا آلمیلر . ایندی آلارغه جلی یاقلرغه قبله طرفلرینه کیتارگه وقت جیته . منه آلار صوزلوب یراقغه طارتلالر آلار قای چاقده بتون کتولری برگه قای چاقده پار پار بولوبده اوچالر . منه شول وقتده بزنڭ طورغایلر ده کیته‌لر .

جار بویلری دیگگز قریلرنده اوطوروب جال ایته‌لر ، صایراشالر . جلی مملکتلرگه باروب جیته‌لر . آلار آنده بزده قش بتکانچه طورالر . نیچك مونده قار أروب جلی جیللر ایسه باشلادیمی ، آلار

طاغی طوغان جیرلرینه قایتالار . طاغی اولگی اشلرینه کریشه‌لر .

– آلای بولغاچ تورغایلر حاضر قایتقانلر در ایندی دیوب عزیزه ایتوب قویدی .

آتالاری : آلار ئلله قایتقانلر در ، ئلله همان اوچوب یوری طورغانلردر ، سز تیك ایده‌ن بوینده اوز کزنڭ قامر تورغایلر کز نی طوتوب جو گرشکز ئلی . خیر رفعت نڭ تورغایی بلمیم اوچا آلور میکان ایندی . اول آنڭ بر قاناتین آشابده طاشلاغان ایندی دیوب کولوب قویدی . بالالر طاغیده : بز تورغایلر آشیبز ، تورغایلر قایتقانلر دیوب جو گروشوب کیتدیلر .

تم

(بهأسی ۲۵ تین)

昭和五年五月七日印刷
昭和五年五月十二日發行

ヂウワヌチ
（定價二十五錢）

不許複製

發行兼印刷者　東京府下淀橋町柏木九九〇番地
東京回教徒印刷所
右代表者　クルバンガリー

編輯者　東京府下淀橋町柏木九九〇番地
東京回教學校
右代表者　クルバンガリー